

Sygn. akt V CSK 506/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący)

SSN Władysław Pawlak (sprawozdawca)

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa I. Sp. z o.o. w W.
przeciwko Skarbowi Państwa - Naczelnikowi Drugiego Urzędu Skarbowego w C.
o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 13 grudnia 2018 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w C.
z dnia 18 kwietnia 2017 r., sygn. akt VI Ca (...),

I. oddala skargę kasacyjną od punktu 1 (pierwszego) zaskarżonego wyroku w zakresie oddalającym apelację od wyroku Sądu Rejonowego w C. oddalającego powództwo o uzgodnienie treści księgi wieczystej (...) z rzeczywistym stanem prawnym przez wykreślenie z działu IV hipoteki przymusowej zwykłej co do kwoty 2. 290 443,70 (dwa miliony dwieście dziewięćdziesiąt tysięcy czterysta czterdzieści trzy 70/100) zł z należnymi odsetkami wpisanej na rzecz Skarbu Państwa - Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego w C. z tytułu zobowiązań podatkowych za rok 2000;

II uchyla zaskarżony wyrok w pozostałej części i w tym zakresie sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w C. do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

W ostatecznie sprecyzowanym pozwie skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa - Naczelnikowi Drugiego Urzędu Skarbowego w C. strona powodowa I. sp. z o.o. w W. domagała się uzgodnienia treści księgi wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w C. z rzeczywistym stanem prawnym przez wykreślenie hipoteki przymusowej zwykłej w kwocie 2 496 739,20 zł ustanowionej na rzecz strony pozwanej na zabezpieczenie spłaty zobowiązań podatkowych za rok 2000 wraz z należnymi odsetkami, ewentualnie przez ograniczenia wpisu do należności głównej w kwocie 2 496 739,20 zł bez odsetek, względnie przez ograniczenie wpisu do kwoty należności głównej w wysokości 2 290 443,70 zł bez odsetek.

Wyrokiem z dnia 30 września 2016 r. Sąd Rejonowy w C. oddalił powództwo i ustalił że spółka z o.o. I. w C. na podstawie umowy z dnia 22 września 2000 r. nabyła prawo użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w C. przy ul. W. 80, al. II 2a i 2b oraz przy ul. J. wraz z własnością znajdujących się na tych gruntach budynków. Prawa te zostały wpisane do księgi wieczystej (...). W dniu 5 maja 2001 r. Naczelnik Drugiego Urzędu Skarbowego w C. wystawił przeciwko spółce tytuł wykonawczy, opiewający na kwotę 2 603 739 zł z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych za 2000 r. z odsetkami od dnia 3 kwietnia 2001 r., któremu postanowieniem z dnia 13 czerwca 2001 r. Sąd Rejonowy w C. nadał klauzulę wykonalności w celu prowadzenia egzekucji z nieruchomości objętej księgą wieczystą (...), gdyż w wyniku dotychczas prowadzonego administracyjnego postępowania egzekucyjnego, wierzytelność podatkowa nie została zrealizowana w kwocie 2 496 739,20 zł wraz z odsetkami.

Na podstawie wniosku, do którego dołączono kopię tego tytułu wykonawczego oraz kopię potwierdzenia doręczenia go dłużnikowi, Sąd Rejonowy w C. dokonał na rzecz strony pozwanej wpisu w księdze wieczystej (...) hipoteki

przymusowej zwykłej w kwocie 2 496 739,20 zł wraz z odsetkami od zobowiązań podatkowych za 2000 r. Równocześnie z tym wpisem został dokonany wpis zmiany użytkownika wieczystego i właściciela budynków na rzecz strony powodowej w związku z zawarciem przez nią z I. sp. z o.o. w C. w dniu 7 grudnia 2001 r. umowy przeniesienia tych praw w celu pokrycia aportem udziałów w podwyższonym kapitale powodowej spółki.

Na skutek wniosku I. sp. z o.o. w W. z dnia 13 listopada 2002 r. Naczelnik Urzędu Skarbowego W. wydał w dniu 30 grudnia 2002 r. decyzję o objęciu restrukturyzacją zaległości podatkowych od osób prawnych Spółki, w tym dotyczących 2000 r., i określił warunki restrukturyzacji. W związku z wszczęciem postępowania restrukturyzacyjnego, postępowanie egzekucyjne skierowane do przedmiotowej nieruchomości prowadzone przez Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w C. zostało zawieszone postanowieniem z dnia 28 listopada 2002 r., a następnie postanowieniem z dnia 23 czerwca 2004 r. Komornik sądowy stwierdził umorzenie tego postępowania z mocy prawa na podstawie art. 823 k.p.c. Postępowanie restrukturyzacyjne zostało umorzone decyzją Naczelnika Urzędu Skarbowego W. z dnia 22 maja 2006 r., która została uchylona decyzją Dyrektora Izby Skarbowej w W., a sprawa przekazana do ponownego rozpoznania. Naczelnik Urzędu Skarbowego W. rozpoznając ponownie sprawę kilkakrotnie wydawał decyzje o umorzeniu postępowania restrukturyzacyjnego, które były uchylane przez organ administracyjny drugiej instancji. Dopiero decyzja z dnia 18 maja 2012 r. o zakończeniu restrukturyzacji przez umorzenie postępowania restrukturyzacyjnego stała się ostateczna na skutek utrzymania jej w mocy decyzją Dyrektora Izby Skarbowej w W. z dnia 28 grudnia 2012 r. Skarga na powyższą decyzję ostateczną spółki I. została oddalona wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. z dnia 7 sierpnia 2013 r., a jej skargę kasacyjną oddalił Naczelny Sąd Administracyjny wyrokiem z dnia 10 marca 2016 r.

Sąd pierwszej instancji, w związku z zarzutami strony powodowej o wygaśnięciu zobowiązania zabezpieczonego hipoteką oraz nieistnienia dokumentu stwierdzającego to zobowiązanie, stwierdził, że przedmiotem badania było wyjaśnienie, czy hipoteka powstała pomimo braków wniosku o wpis, a jeśli hipoteka powstała, to czy wygasła na skutek przedawnienia zobowiązań, które

zabezpiecza. Odnosząc się do tych kwestii, Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że w sprawie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, sąd nie bada prawidłowości prawomocnego wpisu, natomiast istotnym jest, czy istniały ku temu merytoryczne podstawy i czy w ten sposób wpis jest zgodny z prawem materialnym. Sąd w sprawie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym bada, czy hipoteka została prawidłowo wpisana w znaczeniu materialnoprawnym, a nie formalnoprawnym. Sąd pierwszej instancji wskazał, że w dniu sporządzenia przez Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego w C. tytułu wykonawczego, zobowiązanie I. sp. z o.o. w W. z tytułu podatku dochodowego za 2000 r. w kwocie stwierdzonej tym tytułem istniało. Aktualne zobowiązanie dłużnika wynosi 2 290 443,75 zł. Strona pozwana przedstawiła oryginał tytułu wykonawczego zaopatrzonego w sądową klauzulę wykonalności i wobec tego okoliczność, że wpisu hipoteki dokonano na podstawie kopii tego tytułu, nie mogła doprowadzić do oddalenia powództwa. Dokonywane na tytule adnotacje mają związek z efektami postępowania egzekucyjnego.

Sąd Rejonowy uznał, że wierzytelność, którą zabezpiecza hipoteka, nie uległa przedawnieniu i wskazując na przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (jedn. tekst: Dz. U. z 2018 r., poz. 800 ze zm.; dalej: „ord. pod.”) oraz stosowne orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego stwierdził, iż termin przedawnienia zobowiązania podatkowego wynosi 5 lat, który odnosi się także do odsetek. Bieg terminu przedawnienia został zawieszony na czas toczącego się postępowania restrukturyzacyjnego, przy czym przez zawarte w art. 14 ust. 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców (Dz. U. z 2017 r., poz. 2042; dalej: „ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r.”), określenie: „zakończenie restrukturyzacji”, należy rozumieć sytuację, w której decyzja o umorzeniu postępowania restrukturyzacyjnego stanie się ostateczna.

Apelacja strony powodowej została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 18 kwietnia 2017 r., który zaaprobował ustalenia faktyczne oraz wywody prawne Sądu pierwszej instancji. W uzupełnieniu wyjaśnił, że nie zostały również naruszone przepisy art. 69 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (jedn. tekst: Dz. U. z 2018 r., poz. 1916; dalej: „u.k.w.h.”) w zw. z art. 108

§ 1 i art. 107 § 2 pkt 2 ord. pod., przez ich niezastosowanie i uznanie, że strona powodowa odpowiada za należności odsetkowe od zobowiązań podatkowych spółki I., mimo że nie została wydana decyzja o jej odpowiedzialności jako osoby trzeciej oraz art. 11 u.k.w.h. w związku z art. 481 § 1 k.p.c. *a contrario* i art. 455 k.p.c. przez ich niezastosowanie i nieprawidłowe uznanie, że powódka zobowiązana jest do zapłaty odsetek, mimo braku ustalenia, że opóźniła się ze spełnieniem świadczenia. Sąd drugiej instancji stwierdził, że egzekwowanie należności głównej oraz odsetek nie wymaga wydania decyzji o odpowiedzialności strony powodowej, jako obecnego właściciela nieruchomości objętych księgą wieczystą (...). W przypadku, gdy właścicielem nieruchomości obciążonej hipoteką jest osoba trzecia, właściciel ten oraz dłużnik osobisty odpowiadają wobec wierzyciela hipotecznego *in solidum*. Hipoteka służy temu, by w sytuacji nieuzyskania zaspokojenia od dłużnika osobistego wierzyciel mógł uzyskać zaspokojenie od dłużnika rzeczowego do wysokości hipoteki - pomimo tego, że żaden stosunek obligacyjny pomiędzy nimi nie istnieje.

Hipoteka zabezpiecza zobowiązanie podatkowe wraz z należnymi odsetkami, które nie mogą ulec przedawnieniu przed przedawnieniem należności głównej. Z Ordynacji podatkowej nie wynika odrębny termin przedawnienia odsetek od zaległości podatkowych, a zatem odsetki od zobowiązań podatkowych przedawniają się w takim samym terminie, jak należność główna. Do przedawnienia zobowiązań podatkowych nie mają zastosowania przepisy cywilnoprawne, ale zasady określone w Ordynacji podatkowej. Również zasady określone w przepisach podatkowych, a nie przepisy art. 455 k.c. i 481 k.c. określają skutki opóźnienia się dłużnika w spełnieniu świadczenia oraz termin spełnienia świadczenia.

Sąd drugiej instancji nie podzielił także zarzutu naruszenia art. 26a i art. 27 § 1 i § 2 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (jedn. tekst: Dz. U. z 2018 r., poz. 1314 ze zm.; dalej: „p.e.a.”) w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 listopada 2001 r. Złożony do akt księgi wieczystej tytuł wykonawczy odpowiada wymogom formalnym określonym w artykule 27 p.e.a. Żaden przepis prawa nie przewiduje, by tytuł wykonawczy nie mógł zawierać odrębnych poprawek, tym bardziej, że w niniejszej sprawie

zobowiązanie podatkowe dłużnika zostało zmniejszone o kwotę należnego podatku VAT. Ponadto, Sąd Rejonowy w sprawie I Co (...) o nadanie klauzuli wykonalności stwierdził, że załączony tytuł wykonawczy nr (...) spełnia wymogi formalne określone w ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Odnosząc się do ostatniego zarzutu apelacyjnego, Sąd Okręgowy stwierdził, że brak było podstaw do modyfikacji orzeczenia Sądu pierwszej instancji przez nakazanie zmiany wpisu hipoteki przymusowej w zakresie kwoty należności głównej, tj. z kwoty 2 496 739,20 zł wraz z należnymi odsetkami na kwotę 2 290 443,70 zł bez odsetek, gdyż takiego żądania nie zawierał pozew, zaś w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 18 maja 2010 r. III CZP 134/09 (OSNC 2010, nr 10, poz. 131), Sąd Najwyższy stwierdził, że w sprawie o uzgodnienie księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym sąd jest związany żądaniem pozwu.

W skardze kasacyjnej strona powodowa zaskarżając wyrok Sądu drugiej instancji w całości, zarzuciła naruszenie przepisów prawa procesowego, tj.: art. 378 § 1 k.p.c. przez nierozpoznanie zarzutów apelacji dotyczących naruszenia przez Sąd pierwszej instancji zarówno przepisów prawa materialnego, jak i procesowego, art. 382 k.p.c. przez jego niezastosowanie i oparcie orzeczenia na okolicznościach, które nie znajdują żadnego oparcia w materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie, art. 321 k.p.c. przez jego niewłaściwą wykładnię i uznanie, że związanie żądaniem pozwu w sprawie o uzgodnienie księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym oznacza, że zgłoszenie żądania może nastąpić jedynie w pozwie, a nie także w dalszym piśmie procesowym, złożonym w postępowaniu w pierwszej instancji, art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. polegające na sporządzeniu uzasadnienia wyroku niezgodnie z tym przepisem przez brak odniesienia się do większości zarzutów podniesionych w apelacji, a nadto przez brak wyjaśnienia podstawy prawnej ustalenia odpowiedzialności powódki za zobowiązania odsetkowe, w tym niewskazanie przepisów prawa materialnego; naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 6 k.c. przez jego niezastosowanie i uznanie, że pozwany Skarb Państwa nie jest zobowiązany do udowodnienia faktów, które przywołuje na okoliczność przerwania biegu przedawnienia, oraz że to powód powinien był wykazać wygaśnięcie zobowiązania podatkowego spółki I., mimo że

powód powołał się na upływ terminu 5 lat i na zarzut przedawnienia, i o ile doszło do przerwania biegu lub jego zawieszenia, to było obowiązkiem pozwanego to udowodnić, art. 14 ust. 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. przez jego błędną wykładnię i uznanie, że zawieszenie biegu przedawnienia zobowiązania objętego postępowaniem restrukturyzacyjnym trwa do czasu, gdy decyzja o zakończeniu restrukturyzacji stanie się ostateczna, art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. przez jego błędną wykładnię i uznanie, że nie istniała możliwość egzekwowania zobowiązania objętego tytułem wykonawczym w czasie, gdy decyzja o zakończeniu restrukturyzacji nie była ostateczna, a w konsekwencji, iż przepis ten wyłącza stosowanie art. 224 § 1 ord. pod. w brzmieniu obowiązującym w dniu wydania pierwszej decyzji o zakończeniu restrukturyzacji, tj. w dniu 22 maja 2006 r., art. 70 ord. pod. przez jego niezastosowanie i przyjęcie przerwy biegu przedawnienia z powołaniem na okoliczności niewymienione w tym przepisie, art. 70 § 6 ust. 2 ord. pod. w związku z art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 12 września 2002 r. o zmianie ustawy - Ordynacja podatkowa, przez jego niewłaściwe zastosowanie i w konsekwencji uznanie, że wniesienie skargi do sądu administracyjnego na decyzję o zakończeniu restrukturyzacji powoduje zawieszenie biegu przedawnienia zobowiązania objętego tytułem wykonawczym, art. 27 § 1 i § 2 p.e.a. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 listopada 2001 r. przez ich niezastosowanie i uznanie, że tytuł wykonawczy, którego kserokopia stanowiła podstawę wpisu hipoteki spełniała wymogi statuowane tymi przepisami, a w konsekwencji, że może stanowić ważną podstawę hipoteki; art. 69 u.k.w.h. w brzmieniu obowiązującym w dacie wpisania hipoteki przez jego niezastosowanie i uznanie, że powódka odpowiada za należności odsetkowe od zobowiązań podatkowych spółki I. sp. z o.o., mimo iż nie zostały one należycie określone we wpisie hipoteki, a zatem nie obejmuje ich zabezpieczenie zgodnie z art. 1058 § 3 k.p.c., art. 77 u.k.w.h. w związku z art. 481 § 1 k.c. *a contrario* i art. 455 k.c. przez ich niezastosowanie i nieprawidłowe uznanie, że powódka zobowiązana jest do zapłaty odsetek, mimo braku ustalenia, że opóźniła się ze spełnieniem świadczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Artykuł 378 § 1 k.p.c. nakłada na sąd drugiej instancji obowiązek ponownego rozpoznania sprawy w granicach apelacji, co oznacza nakaz wzięcia pod uwagę

wszystkich podniesionych w apelacji zarzutów i wniosków. Granice apelacji wyznaczają ramy, w których sąd drugiej instancji powinien rozpoznać sprawę na skutek jej wniesienia. Określają je sformułowane w apelacji zarzuty i wnioski, które implikują zakres zaskarżenia, a w konsekwencji kognicję sądu apelacyjnego. Ponadto sąd drugiej instancji w ramach ustalonego stanu faktycznego stosuje z urzędu prawo materialne (por. uzasadnienie uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 55). Dlatego sąd rozpoznający apelację powinien odnieść się do wszystkich tych zdarzeń i zarzutów zgłoszonych w postępowaniu apelacyjnym, które mogły spowodować skutki materialno-prawne. Z kolei przepis art. 382 k.p.c. określa podstawę merytorycznego orzekania przez Sąd drugiej instancji, która obejmuje materiał dowodowy zebrany przez sąd pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Zebrany materiał w rozumieniu tego przepisu, to dowody przeprowadzone w sprawie oraz fakty powszechnie znane, znane sądowi urzędowo, fakty przyznane, a także objęte twierdzeniami jednej strony, co do których druga strona nie wypowiedziała się. Uregulowanie to nakłada na sąd drugiej instancji obowiązek dokonania ponownie własnych ustaleń, które mogą obejmować ustalenia sądu pierwszej instancji przyjęte za własne albo różnić się od tych już poczynionych, a następnie poddania ich ocenie pod kątem prawa materialnego (zob. uzasadnienie uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98, OSNC 1999, nr 7-8, poz. 124).

Naruszenie przez sąd drugiej instancji art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. może wyjątkowo stanowić usprawiedliwioną podstawę kasacyjną wtedy, gdy wskutek uchybienia wymaganiom stawianym uzasadnieniu, zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli kasacyjnej. Zatem nie każde uchybienie w zakresie konstrukcji uzasadnienia sądu drugiej instancji może stanowić podstawę dla skutecznego podniesienia zarzutu kasacyjnego, lecz tylko takie, które uniemożliwia Sądowi Najwyższemu przeprowadzenie kontroli prawidłowości orzeczenia (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2005 r., IV CK 122/05 nie publ., z dnia 28 listopada 2007 r., V CSK 288/07, nie publ, z dnia 21 lutego 2008 r., III CSK 264/07, OSNC - ZD 2008 Nr D, poz. 118, postanowienie z dnia 23 lipca 2015 r., I CSK 654/14, nie publ.). Zgodnie bowiem z art. 398³ § 1 pkt 2

k.p.c. skarżący zarzucając naruszenie przepisów prawa procesowego, powinien wykazać, że uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy.

W sytuacji, gdy Sąd drugiej instancji nie uzupełnia postępowania dowodowego ani, po rozważeniu zarzutów apelacyjnych, nie znajduje podstaw do zakwestionowania oceny dowodów i ustaleń faktycznych orzeczenia Sądu pierwszej instancji, może te ustalenia przyjąć za podstawę faktyczną swojego rozstrzygnięcia. Wystarczające jest wówczas, by stanowisko to znalazło odzwierciedlenie w uzasadnieniu orzeczenia drugoinstancyjnego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2000 r., I CKN 356/98, nie publ. i z dnia 17 lipca 2009 r., IV CSK 110/09, nie publ.). W braku wyrażenia takiego stanowiska wprost w uzasadnieniu wyroku Sądu drugiej instancji przyjmuje się, że nie doszło do naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., gdy na podstawie treści uzasadnienia da się stwierdzić, że ustalenia te zostały zaakceptowane (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2010 r., I CSK 197/09, nie publ. i z dnia 29 kwietnia 2016 r., I CSK 306/15, nie publ., postanowienie z dnia 14 stycznia 2014 r., III SK 27/13, nie publ.).

W części, w jakiej Sąd drugiej instancji oddalił apelację strony powodowej od wyroku Sądu pierwszej instancji, oddalającego powództwo o uzgodnienie treści księgi wieczystej (...) z rzeczywistym stanem prawnym przez wykreślenie z jej działu IV hipoteki przymusowej zwykłej co do kwoty 2 290 443,70 zł, z należnymi od tej kwoty odsetkami, wpisanej na rzecz Skarbu Państwa - Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego w C. z tytułu zobowiązań podatkowych za rok 2000, podniesione w skardze kasacyjnej zarzuty naruszenia prawa procesowego i materialnego nie zasługują na uwzględnienie.

Sporządzone przez Sąd drugiej instancji uzasadnienie zaskarżonego wyroku - wbrew stanowisku skarżącej - zawiera elementy wymagane przepisami art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i poddaje się kontroli kasacyjnej. Sąd Okręgowy przytoczył ustalenia faktyczne i wywody prawne Sądu Rejonowego wraz z oceną zgromadzonego materiału dowodowego, po czym wyjaśnił przyczyny, z powodu których uznał zarzuty apelacyjne skierowane przeciwko podstawie faktycznej wyroku za bezzasadne, a także przedstawił uzupełniający wywód prawny.

W konsekwencji, w pełni zrealizował funkcję judykacyjną wyznaczoną przepisami art. 378 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c.

Według art. 27 § 1 i 2 p.e.a. w wersji obowiązującej w czasie wystawienia spornego administracyjnego tytułu wykonawczego, który stanowił podstawę wpisu hipoteki przymusowej zwykłej, tytuł ten powinien być zawierać: oznaczenie wierzyciela; wskazanie imienia i nazwiska lub nazwy zobowiązanego, jego adresu; podanie treści podlegającego egzekucji obowiązku wraz z podstawą prawną tego obowiązku oraz stwierdzenie, że obowiązek ten jest wymagalny, a także określenie wysokości egzekwowanej należności pieniężnej; wskazanie podstawy prawnej prowadzenia egzekucji administracyjnej; datę wystawienia tytułu, podpis z podaniem imienia, nazwiska i stanowiska służbowego podpisującego oraz odcisk pieczęci urzędowej. Ponadto, do tytułu wykonawczego należało dołączyć dowód doręczenia upomnienia albo stwierdzić w tytule, że doręczenie upomnienia nie było konieczne. Nadanie temu tytułowi wykonawczemu sądowej klauzuli wykonalności nastąpiło w związku z koniecznością prowadzenia egzekucji z nieruchomości (zob. art. 70 § 1 p.e.a. w wersji obowiązującej przed nowelizacją, dokonaną ustawą z dnia 6 września 2001 r. o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie 30 listopada 2001 r. - Dz. U. z 2001 r. Nr 125, poz. 1368).

Wszystkie powyższe wymogi konstytuujące administracyjny tytuł wykonawczy zostały zachowane. Jakkolwiek podstawą wpisu w księdze wieczystej hipoteki może być tylko oryginał tytułu wykonawczego (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2005 r., III CZP 101/05, OSNC 2006, nr 11, poz. 180), to należy podkreślić, że w sprawie o usunięcie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej, a rzeczywistym stanem prawnym, sąd bada rzeczywisty stan prawny nieruchomości, przez który należy rozumieć stan zgodny z prawem materialnym. Dla ustalenia rzeczywistego stanu prawnego nieruchomości bez znaczenia pozostaje okoliczność, czy podstawa wpisu, który uprawomocnił się, była prawidłowa. Istotne jest natomiast to, czy były merytoryczne podstawy do dokonania wpisu i czy w związku z tym kwestionowany wpis jest zgodny z prawem materialnym. Oznacza to, że rozpoznając powództwo o usunięcie niezgodności między stanem prawnym

nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym przez wykreślenie z działu IV hipoteki, sąd bada, czy wpis hipoteki jest zgodny z prawem materialnym, choćby podstawa jego dokonania była wadliwa (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 121/08, nie publ.).

Wprawdzie wpis hipoteki został dokonany na podstawie kopii tytułu wykonawczego, ale w tym procesie oryginał tytułu wykonawczego był badany na rozprawie przed Sądem pierwszej instancji i strona powodowa po zapoznaniu się z jego treścią oświadczyła, że nie spełnia on wymogów z art. 27 p.e.a., ponieważ nie zawiera kwoty zaległości, bowiem kwota na stronie pierwszej tytułu jest przekreślona dwukrotnie, zaś adnotacje co do spłaty powinny być odnotowywane w innych rubrykach niż na stronie pierwszej. Dla ustalenia zasady odpowiedzialności rzeczowej strony powodowej ma znaczenie stan oryginału tytułu wykonawczego w chwili wpisu na jego podstawie hipoteki do księgi wieczystej. Wówczas w tytule tym jako należność główna figurowała kwota 2 496 739,20 zł z należnymi odsetkami. Wniosek spółki z o.o. I. z dnia 13 listopada 2002 r. o wszczęcie postępowania restrukturyzacyjnego obejmował także zaległość z tytułu podatku dochodowego za 2000 r. w kwocie 2 496 739, 20 zł wraz z odsetkami (k. 74). Z kolei czynione przez organy egzekucyjne na tytule wykonawczym adnotacje odnośnie do stanu aktualnego zadłużenia w związku z prowadzonym postępowaniem egzekucyjnym mogą mieć znaczenie dla ustalenia zakresu odpowiedzialności strony pozwanej jako dłużnika rzeczowego. Zresztą strona powodowa po zapoznaniu się z oryginałem tytułu wykonawczego sformułowała alternatywne żądanie o zmianę wpisu w zakresie wysokości należności głównej z kwoty 2 496 739,20 zł do kwoty 2 290 443,70 zł, która aktualnie figuruje w tym tytule. Nie wykazała natomiast, by tytułowi temu brakowało któregośkolwiek z elementów konstrukcyjnych wymaganych przez wówczas obowiązujące przepisy regulujące administracyjne postępowanie egzekucyjne.

Praktyka dokonywania wpisów w księdze wieczystej hipotek na podstawie kopii administracyjnych tytułów wykonawczych związana była z brakiem unormowań dotyczących wydawania dalszych administracyjnych tytułów wykonawczych. W tym czasie nie obowiązywał jeszcze art. 26b § 1 p.e.a.,

regulujący instytucję odpisów administracyjnego tytułu wykonawczego oraz art. 26c normujący instytucję dalszego tytułu wykonawczego.

Sądy obu instancji dokonały prawidłowej wykładni art. 14 ust. 3 w zw. z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r., przyjmując, że w przepisach tych chodzi o ostateczną decyzję o zakończeniu restrukturyzacji. Prezentowana przez stronę powodową wykładnia utożsamiająca pojęcie „zakończenie restrukturyzacji” z wydaniem decyzji o zakończeniu postępowania restrukturyzacyjnego przez organ podatkowy pierwszej instancji mogłaby doprowadzić do rozwiązań absurdalnych, a polegających na tym, iż w razie długotrwałego postępowania przed organem podatkowym drugiej instancji, na skutek odwołania od decyzji organu podatkowego pierwszej instancji, do przedawnienia należności podatkowych mogłyby dojść jeszcze przed uzyskaniem przez decyzję organu podatkowego pierwszej instancji przymiotu ostateczności. Konstrukcja prawna art. 14 ust. 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. jest zbliżona do konstrukcji przyjętej w art. 124 § 2 k.c., a na gruncie tego przepisu nie budzi wątpliwości, że chodzi o prawomocne zakończenie postępowania. Należy też nadmienić, że postępowanie restrukturyzacyjne jest prowadzone w interesie zadłużonego przedsiębiorcy, a w konsekwencji powyższe przepisy nie mogą być interpretowane w sposób, który umożliwiałby temu przedsiębiorcy doprowadzenie do przedawnienia jego zobowiązań podatkowych. Na skutek odwołań spółki z o.o. I., decyzje organu podatkowego pierwszej instancji były przez organ podatkowy drugiej instancji kilkakrotnie uchylane i sprawa była przekazywana do ponownego rozpoznania. Pierwszą decyzję w tym przedmiocie Naczelnik Urzędu Skarbowego W. wydał w dniu 22 maja 2006 r., zaś decyzję, która została utrzymana w mocy przez Dyrektora Izby Skarbowej w W. decyzją z dnia 28 grudnia 2012 r., Naczelnik Urzędu Skarbowego W. wydał dopiero w dniu 18 maja 2012 r. W konsekwencji, oczywistym jest, że od wszczęcia postępowania restrukturyzacyjnego (czyli, zgodnie z art. 12 ust. 1 zd. 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. od dnia wpływu wniosku, co miało miejsce w dniu 15 listopada 2002 r. - k. 74) do dnia 28 grudnia 2012 r. (data decyzji Dyrektora Izby Skarbowej w W. utrzymująca w mocy decyzję Naczelnika Urzędu Skarbowego W. z dnia 18 maja 2012 r. o zakończeniu postępowania restrukturyzacyjnego przez umorzenie),

stosownie do art. 14 ust. 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r., bieg terminu przedawnienia uległ zawieszeniu.

Powoływany przez stronę powodową art. 224 § 1 ord. pod. (w zw. z art. 9 pkt 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r.) nie wprowadza w tej materii modyfikacji, bowiem regulowana przez ten przepis zasada, iż wniesienie odwołania nie wstrzymuje wykonania decyzji organu podatkowego, nie ma znaczenia dla biegu terminu przedawnienia zobowiązań podatkowych, który w tym przypadku reguluje przepis szczególny, tj. art. 14 ust. 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r.

Stosownie do art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. wszczęte postępowania egzekucyjne podlegają zawieszeniu do dnia wydania decyzji o zakończeniu restrukturyzacji, przy czym, zważywszy na treść ust. 1 i 3 w zw. z ust. 2 art. 14 tej ustawy, zawieszenie postępowania egzekucyjnego następowało z chwilą wszczęcia postępowania restrukturyzacyjnego. Egzekucja z nieruchomości obciążonej hipoteką została wszczęta w sierpniu 2001 r., a zatem z mocy art. 70 § 3 ord. pod. w ówczesnej wersji, doprowadziła do przerwy biegu terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego zabezpieczonego hipotecznie. Jak stanowił art. 70 § 4 ord. w wersji wówczas obowiązującej po przerwaniu biegu terminu przedawnienia biegnie on na nowo od dnia następującego po dniu, w którym zakończono postępowanie egzekucyjne. Wnioskiem z dnia 25 listopada 2002 r. strona pozwana wystąpiła do Komornika sądowego o zawieszenie postępowania egzekucyjnego w związku z wnioskiem sp. z o.o. I. o wszczęcie postępowania restrukturyzacyjnego. Postanowienie o zawieszeniu postępowania egzekucyjnego Komornik sądowy wydał w dniu 28 listopada 2002 r. Postanowieniem z dnia 23 czerwca 2004 r. Komornik sądowy, z powołaniem się na art. 823 k.p.c. stwierdził umorzenie postępowania egzekucyjnego, wskazując, że wierzyciel w ciągu roku od dnia złożenia wniosku o zawieszenie postępowania egzekucyjnego nie zażądał podjęcia egzekucji.

Stosownie do art. 823 k.p.c., wówczas obowiązującego, postępowanie egzekucyjne umarzało się z mocy samego prawa, jeżeli wierzyciel w ciągu roku nie dokonał czynności potrzebnej do dalszego prowadzenia postępowania lub nie zażądał podjęcia zawieszonego postępowania. Postanowienie stwierdzające

umorzenie postępowania miało charakter deklaratoryjny, gdyż sam skutek w postaci umorzenia postępowania egzekucyjnego następował *ipso iure*. Ocena skutków przerwy biegu przedawnienia jest zagadnieniem z zakresu prawa materialnego, co w konsekwencji oznacza, że oceny w tym przedmiocie należy dokonać niezależnie od tego, czy postanowienie deklaratoryjne stwierdzające określony skutek prawny jest prawomocne. Postanowienia o charakterze deklaratoryjnym nie mogą zmieniać skutków materialno-prawnych mających wpływ na bieg terminów przedawnienia. W stanie faktycznym sprawy skutek w postaci umorzenia postępowania egzekucyjnego z mocy prawa nie mógł nastąpić, a postanowienie Komornika sądowego stwierdzające umorzenie postępowania egzekucyjnego z mocy prawa w istocie nie doprowadziło do zakończeniu tego postępowania w sensie zdarzenie, które miałoby wpływ na ponowne rozpoczęcie biegu terminu przedawnienia. Należy bowiem zauważyć, że strona pozwana złożyła wniosek o zawieszenie postępowania egzekucyjnego z nieruchomości w związku z wnioskiem dłużnika o wszczęcie postępowania restrukturyzacyjnego. Po zawieszeniu postępowania egzekucyjnego przez Komornika sądowego, strona pozwana jako wierzyciel nie mogła podejmować czynności potrzebnych do prowadzenia postępowania egzekucyjnego, jak i wnosić o podjęcie tego postępowania, a to w związku z wszczęciem postępowania restrukturyzacyjnego z wniosku sp. z o.o. I., które powodowało skutek prawny w postaci zawieszenia postępowania egzekucyjnego. W istocie, skoro postępowanie restrukturyzacyjne zostało wszczęte w dniu 15 listopada 2002 r. i z mocy prawa spowodowało skutek w postaci zawieszenia postępowania egzekucyjnego, to Komornik sądowy bezpodstawnie zawiesił to postępowanie postanowieniem z dnia 28 listopada 2002 r.

W konsekwencji wobec przerwy biegu przedawnienia wskutek wszczęcia egzekucji z nieruchomości, a następnie zawieszenia jego biegu wskutek wszczęcia postępowania restrukturyzacyjnego, do czasu wydania ostatecznej decyzji o zakończeniu tego postępowania restrukturyzacyjnego, wskazany w art. 70 § 1 ord. pod., pięcioletni termin przedawnienia zobowiązania podatkowego, liczony od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności, rozpoczął bieg na nowo z dniem 29 grudnia 2012 r. W tym miejscu podnieść trzeba, że termin

pięcioletni przedawnienia odnosi się również do odsetek od należności głównej (por. uchwała składu siedmiu sędziów NSA z dnia 7 grudnia 2009 r., II FPS 5/09, ONSA 2010, nr 2, poz. 20). Z tego względu zasady odnoszące się do przerwy i zawieszenia biegu przedawnienia należności podatkowej obejmują także należności odsetkowe. Strona powodowa bezpodstawnie powołuje się na art. 481 § 1 k.c. oraz art. 455 k.c., bowiem ustanowiona hipoteka zabezpiecza spłatę zobowiązania podatkowego wraz z odsetkami za zwłokę, których wysokość i zasady naliczenia regulują przepisy art. 53 i n. ord. pod. Strona powodowa nie podnosiła zarzutów zaspokojenia wierzyciela hipotecznego, także przez jego dłużnika osobistego z tytułu, objętych tytułem wykonawczym i dokonany na jego podstawie wpisem hipoteki, należności odsetkowych.

Jak stanowi art. 70 § 6 pkt 2 ord. pod., bieg terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego ulega zawieszeniu z dniem wniesienia skargi do sądu administracyjnego na decyzję dotyczącą zobowiązania podatkowego i zaczyna dalej biec z chwilą doręczenia organowi podatkowemu odpisu orzeczenia sądu administracyjnego, ze stwierdzeniem jego prawomocności (art. 70 § 7 pkt 2 ord. pod.). Decyzja Dyrektora Izby Skarbowej w W. z dnia 28 grudnia 2012 r. niewątpliwie dotyczyła zobowiązania podatkowego. Przepisy te zostały wprowadzone do ustawy - Ordynacja podatkowa ustawą z dnia 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy - Ordynacja podatkowa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 143, poz. 1199; art. 1 pkt 34 lit d) i zgodnie z art. 25 ust. 1 tej noweli stosuje się je do spraw wszczętych a niezakończonych przez organ podatkowy w chwili wejścia jej w życie (1 września 2005 r.- art. 27), a zatem mają zastosowanie w stanie faktycznym niniejszej sprawy. Wprawdzie Sąd drugiej instancji nie ustalił daty wniesienia przez spółkę z o.o. I. skargi do WSA na decyzję Dyrektora Izby Skarbowej w W. z dnia 28 grudnia 2012 r., jednak nie ulega wątpliwości, że w świetle powołanych przepisów bieg terminu przedawnienia zobowiązania zabezpieczonego hipotecznie był zawieszony co najmniej w okresie od 7 sierpnia 2013 r. (data wyroku WSA) do 10 marca 2016 r. (data wyroku NSA). Orzeczenie sądu administracyjnego jest prawomocne, jeżeli nie przysługuje co do niego środek odwoławczy (art. 168 § 1 w zw. z art. 173 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, jedn. tekst: Dz. U. z 2018,

poz. 1302 ze zm.). W efekcie z pięcioletniego terminu, do 10 marca 2016 r. upłynął okres 7 miesięcy i 9 dni (od 29 grudnia 2012 r. do 7 sierpnia 2013 r.). Bezzasadność zarzutów strony powodowej w przedmiocie przedawnienia zobowiązania podatkowego i odsetek objętych zabezpieczeniem hipotecznym czyni bezprzedmiotowym zarzut kasacyjny oparty na przepisie art. 77 u.k.w.h. Ustanowiona hipoteka przymusowa na podstawie administracyjnego tytułu wykonawczego (art. 109 ust. 1 u.k.w.h. w brzmieniu obowiązującym przed 20 lutym 2011 r.) nie była hipoteką kaucyjną, o której stanowił art. 111 w zw. z art. 104 u.k.w.h. w brzmieniu obowiązującym przed 20 lutym 2011 r.

Wbrew stanowisku strony powodowej do powstania po jej stronie jako osoby trzeciej odpowiedzialności z nieruchomości obciążonej hipotecznie nie było konieczne wydanie decyzji, o której mowa w art. 108 § 1 ord. pod. Strona powodowa jako osoba trzecia w rozumieniu przepisów prawa podatkowego nie jest dłużnikiem osobistym strony pozwanej (tak jak ma to miejsce w sytuacji uregulowanej np. w art. 112 § 1 i 2 ord. pod.), lecz dłużnikiem rzeczowym, tj. na skutek nabycia praw do nieruchomości obciążonej hipotecznie. Istota zobowiązania hipotecznego polega na tym, że wierzyciel hipoteczny może dochodzić zaspokojenia zabezpieczonej wierzytelności z obciążonej w ten sposób nieruchomości bez względu na to, czyją stała się własnością (art. 65 ust. 1 u.k.w.h.). W niniejszej sprawie przedmiotem obciążenia hipotecznego jest przysługujące stronie powodowej prawo użytkowania wieczystego gruntu oraz własność nieruchomości budynkowych znajdujących się na tym gruncie (art. 65 ust. 2 pkt 1 u.k.w.h.).

Sporna hipoteka przymusowa zwykła została ustanowiona na podstawie art. 109 u.k.w.h. przed wejściem w życie ustawy z dnia 26 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 131, poz. 1075; dalej: „ustawa z dnia 26 czerwca 2009 r.”). Stosownie do art. 10 ust. 2 tej noweli, do hipotek zwykłych powstałych przed dniem jej wejścia w życie (20 lutego 2011 r.) stosuje się przepisy ustawy o księgach wieczystych i hipotece w dotychczasowym brzmieniu, z wyjątkiem art. 76 ust. 1 i 4. Zgodnie z art. 69 u.k.w.h. w brzmieniu obowiązującym przed 20 lutym 2011 r., w granicach przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego hipoteka zabezpiecza także

roszczenia o odsetki nieprzedawnione oraz o przyznane koszty postępowania. W administracyjnym tytule wykonawczym, który stanowił podstawę wpisu spornej hipoteki do księgi wieczystej wymieniona została kwota należności głównej z tytułu zobowiązania podatkowego oraz zastrzeżono odsetki wraz z określeniem daty początkowej - 3 kwietnia 2001 r. Jak wspomniano wyżej, odsetki od zaległości podatkowej nie uległy przedawnieniu, zaś ich wysokość jest regulowana normatywnie, a zatem nie są to odsetki kapitałowe, lecz odsetki za zwłokę. W konsekwencji na gruncie poprzedniego stanu prawnego dla skuteczności ich zastrzeżenia nie musiały być objęte hipoteką kaucyjną, o której stanowił art. 102 ust. 1 i 2 u.k.w.h. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 1998 r., I CKN 864/98, OSNC 1999, nr 6, poz. 111 i z dnia 17 marca 2004 r., II CK 81/03, nie publ.), tak jak w przypadku odsetek określonych umownie według zmiennej stopy procentowej (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2005 r., III CZP 24/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 60).

Jakkolwiek ustawa o księgach wieczystych i hipotece nie zawiera przepisu o treści, jak art. 194 dekretu z dnia 11 października 1946 r. - prawo rzeczowe (Dz. U. Nr 57, poz. 319), który stanowił, że hipoteka zabezpiecza, oprócz kapitału, objęte wpisem odsetki za dwa ostatnie lata przed licytacją oraz przyznane koszty procesu w wysokości nieprzenoszącej dziesiątej części kapitału, to w orzecznictwie Sądu Najwyższego na gruncie art. 69 u.k.w.h. wyjaśniono, że hipoteka zwykła obejmuje ustawowe odsetki za opóźnienie w spłacie wierzytelności w zakresie wskazanym w art. 1025 § 3 k.p.c. (por. uchwała z dnia 20 maja 2005 r., III CZP 24/05 oraz uzasadnienie postanowienia z dnia 20 maja 1986 r., III CRN 86/86, OSNCP 1987 nr 9, poz. 139).

Przepis art. 1025 § 3 k.p.c. (strona powodowa zapewne wskutek oczywistej omyłki zamiast niego powołuje nieistniejący art. 1058 § 3 k.p.c.), w wersji obowiązującej przed 20 lutym 2011 r. (zob. art. 3 i art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 26 czerwca 2009 r.) miał charakter ochronny w stosunku do innych wierzycieli prowadzących egzekucję z nieruchomości zabezpieczonej hipotecznie. Ma on zatem zastosowanie w przypadku podziału pomiędzy wierzycieli kwoty uzyskanej z egzekucji, w sytuacji, gdy kwota ta nie wystarcza na pełne zaspokojenie uczestniczących w tym podziale wierzycieli (art. 1023 § 1 k.p.c.). Przepis ten

stanowił, że w razie podziału sumy uzyskanej z egzekucji nieruchomości w równym stopniu z należnością ulegają zaspokojeniu odsetki i koszty postępowania, ale w przypadku należności obciążonych hipotecznie z pierwszeństwa równego tym należnościom korzystają odsetki tylko za ostatnie dwa lata przed przysądzeniem własności, zaś pozostałe odsetki zaspakajane są w ostatniej kategorii jako inne należności (zob. też art. 115 § 3 w zw. z § 1 p.e.a., w wersji obowiązującej od 30 listopada 2001 r. - Dz. U. z 2001 r., Nr 125, poz. 1368 - który odsetki od należności podatkowych zabezpieczonych hipotecznie zalicza do niższej, w stosunku do tych należności, kategorii zaspokojenia). Z uwagi na wskazany cel art. 1025 § 3 k.p.c. - wbrew stanowisku strony powodowej - nie może on stanowić podstawy do ograniczenia, w trybie powództwa o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, zabezpieczenia hipotecznego w zakresie obejmującym odsetki od należności głównej, gdyż określa jedynie zasady i zakres pierwszeństwa zaspokojenia tych roszczeń, w razie podziału sumy uzyskanej z nieruchomości. Oczywistym jest, że jako przepis o charakterze procesowym nie może pozbawić uprawnionego roszczenia materialnoprawnego.

Z tych przyczyn, Sąd Najwyższy w części, w jakiej Sąd drugiej instancji oddalił apelację strony powodowej od wyroku Sądu pierwszej instancji oddalającego powództwo o uzgodnienie treści księgi wieczystej (...) z rzeczywistym stanem prawnym przez wykreślenie z jej działu IV hipoteki przymusowej zwykłej, co do kwoty 2 290 443,70 zł z należnymi odsetkami (od tej kwoty), wpisanej na rzecz Skarbu Państwa - Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego w C. z tytułu zobowiązań podatkowych za rok 2000 oddalił skargę kasacyjną jako bezzasadną na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.

Na uwzględnienie zasługiwał natomiast zarzut naruszenia art. 321 k.p.c. w zakresie, w jakim Sąd drugiej instancji nie rozpoznał merytorycznie, sformułowanego przez stronę powodową jako ewentualnego, żądania ograniczenia hipoteki do kwoty należności głównej w wysokości 2 290 443,70 zł (k. 207), pomimo przyjęcia za własne ustalenia Sądu pierwszej instancji iż aktualne zadłużenie w zakresie należności głównej wynosi 2 290 443,70 zł. Sąd drugiej instancji bezpodstawnie przyjął, że strona powodowa nie zgłosiła w tym przedmiocie stosownego żądania. Poza tym, związanie sądu żądaniem pozwu w sprawie

o usunięcie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym nie oznacza, że sąd uwzględniając to żądanie w mniejszym ilościowo zakresie, o ile istnieją ku temu podstawy faktyczne i prawne, wychodzi w ten sposób ponad żądanie w rozumieniu powołanego wyżej przepisu.

W tym stanie rzeczy, Sąd Najwyższy w części, w jakiej Sąd drugiej instancji oddalił apelację strony powodowej od wyroku Sądu pierwszej instancji oddalającego powództwo o uzgodnienie treści księgi wieczystej (...) przez ograniczenie hipoteki przymusowej zwykłej, w zakresie kwoty należności głównej 206 295,50 zł (z odsetkami od tej kwoty), stanowiącej różnicę pomiędzy kwotami 2 496 739,20 zł i 2 290 443,70 zł, orzekł na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego w oparciu o przepisy art. 108 § 2 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c.

aj